

ЖІНКА НА ДИПЛОМАТИЧНІЙ СЛУЖБІ: ІСТОРІЯ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

В даній статті авторами оглянуто історичний розвиток встановлення та реалізації принципу гендерної рівності в різних країнах, а саме стосовно безпосередньої участі жінок в дипломатичній сфері; розглянуто думки науковців, які висловлюють позитивний вплив участі жінок на дипломатичній службі, а також аргументи тих, хто не погоджується з такою позицією; досліджено сучасний стан кількісного показника жінок на посадах в дипломатичних представництвах України, в тому числі і на високих посадах; проаналізовано сучасні напрями нашої держави стосовно ефективного вирішення гендерної проблеми та повної реалізації цього принципу; визначено перешкоди, які впливають на дотримання збалансованої гендерної політики в Україні та запропоновано деякі шляхи їх вирішення.

Ключові слова: гендерна рівність, жінка-дипломат, дипломатична служба, гендерний аудит.

Постановка проблеми. Впровадження і регулювання гендерної рівності передбачає недопущення гендерної дискримінації у суспільстві. Це стосується питання забезпечення рівної участі жінок і чоловіків у прийнятті суспільно важливих рішень, рівних можливостей для них стосовно поєднання професійних і сімейних обов'язків, унеможливлення проявів гендерного насильства тощо. Слід підкреслити, що одним із пріоритетів європейської політики є саме гендерна політика. Загалом сучасна демократична держава повинна надавати жінкам і чоловікам рівні можливості брати участь в усіх сферах суспільного життя, в тому числі в дипломатичній. Україна ратифікувала основні міжнародні документи стосовно забезпечення рівних прав і можливостей для чоловіків і жінок, а саме: Конвенцію ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, а також приєдналася до «Декларації тисячоліття» ООН і взяла на себе зобов'язання досягти Цілей розвитку Тисячоліття тим самим визначивши для себе забезпечення і втілення гендерної рівності як один з пріоритетів державної політики. На національному рівні гендерна рівність гарантована Конституцією України, Кодексом законів про працю України, Законом України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», Державною програмою забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2016 року та іншими законодавчими актами. Також заборона дискримінації за ознакою статі увійшла і до нового закону про державну службу.

Незважаючи на це, на практичному рівні ситуація дещо інша. Для залучення жінок на дипломатичну службу та кар'єрного їх просування в Україні залишаються невирішеними певні перешкоди та проблеми. Основними причинами цього є традиційні гендерні стереотипи, культурні звичаї, недостатня увага зовнішньополітичної інституції щодо забезпечення гендерного паритету тощо [1].

Метою даної статті є розгляд історичного розвитку принципу гендерної рівності жінок стосовно їх участі в дипломатичному житті держав, а також визначення сучасного стану та проблем дотримання даного принципу в Україні та встановлення шляхів їх вирішення.

Аналіз останніх досліджень. Тематику гендерної рівності в своїх працях розглядали такі науковці як: О. Захарова, Т. Марценюк, В. Кобиляцька, Є. Макаренко, Г. Руденко, Т. Зоннова, С. Хабибулліна та інші, проте сучасний стан участі жінок в дипломатичному житті України науковцями розглянуто поверхово.

Виклад основного матеріалу. Більшість держав світу позиціюють себе як демократичні, соціальні та правові та докладають зусиль для ефективного забезпечення рівних прав та можливостей для чоловіків та жінок. З цією метою запроваджується державна політика яка має формувати гендерну культуру в суспільстві. Оскільки в реальності становище жінок все ж таки відрізняється від становища чоловіків, то у структурі гендерних стратегій та їх реалізації осо-

бливо наголошується на покращенні становища жінок. Колін Лютер Пауелл (який був Генсекретарем США) у свій час зазначив, що: «це не просто думка, яка склалась, а очевидний факт, що держави, де жінки займають гідне місце, де вони можуть мати свій життєвий вибір, рівний доступ та рівні можливості участі в суспільному та політичному житті, є найбільш стабільними та готові до розв'язання проблем нового століття» [2].

У Великій Британії ще у 1919 році ухвалили закон, який забороняв гендерну дискримінацію та створював рівні можливості для чоловіків та жінок на дипломатичній та консульській службі. Проте британський Foreign Office ще довго не поспішав робити ставки на жінок, оскільки вважали, що жінки занадто відкриті для спокус і не будуть сприйматися серйозно іноземними урядами [3].

По суті, упередження щодо жінок-дипломатів та жінок на посадах послів істотно змінилося протягом останніх ста років. Проте так було не завжди. На початку ХХ століття опоненти стосовно призначення жінок на дипломатичні посади наголошували на таких ризиках: по-перше, це на сприйняття такого призначення керівництвом іноземної держави; по-друге, це фізичні складності дипломатичної, передусім консульської, служби у портових містечках з неоднозначною репутацією та віддалених регіонах, відрізаних від цивілізації. По-третє, вони наголошували, що жінки є занадто делікатними або слабкими, щоб проходити дипломатичну службу у таких місцях; по-четверте, вважалося, що неодружена жінка на дипломатичній посаді за кордоном має меншу професійну вартість, ніж чоловік, який прибув в іноземну країну разом із своєю дружиною. В той самий час ніхто навіть не міг уявити жінку-дипломата із чоловіком, які прибули у закордонне відрядження [4].

У Європі, подібно як і в інших країнах світу, довгий час роль жінки в дипломатії обмежувалася виключно виконанням протокольних функцій, як дружини представника дипломатичної місії. Однак ситуація із представництвом жінок на дипломатичній службі почала змінюватися після Другої світової війни: через дефіцит чоловіків у зовнішньополітичних відомствах жінки почали посідати адміністративні посади. Поступово їм стали довіряти і дипломатичну роботу з певними застереженнями. Водночас упередження щодо жінок на дипломатичних посадах продовжували існувати [5].

У 1946 році було створено комісію ООН, основним завданням якої було спостереження за положенням жінок у світі та реалізацією їх прав. В 1979 р. Генеральною Асамблеєю ООН було прийнято Конвенцію «Про ліквідацію всіх форм дискримінації

щодо жінок», до якої Президія Верховної Ради СРСР приєдналась у 1980 р. Ще одним важливим кроком на шляху подолання жіночої дискримінації стала організація всесвітньої конференції ООН з проблем жінок в Пекіні, яка закріпила: дотримання рівності прав жінок і чоловіків в усіх сферах; - розгляд жінок як суб'єктів змін; - використання моделі розвитку з врахуванням гендерного фактору - розширенням вибору для жінок і чоловіків на рівній основі. І у 2000 році ГА ООН було прийнято документ «Жінки в 2000р.: рівність між жінками і чоловіками, розвиток і мир у ХХІ ст.» [6]. Вплив таких подій став поштовхом до збільшення кількості жінок на дипломатичних посадах. Прикладом може служити динаміка зміни кількості і процентного співвідношення керівниць дипломатичних місій при ООН в Нью-Йорку. Наприклад, у 2002 році нараховувалося 5 жінок серед всіх постійних представників країн при ООН. У 2012 році їх було вже 15, а станом на 5 листопада 2015 року - 35 з 203 дипломатичних місій [5]. Починаючи з 2001 року декілька жінок-дипломатів були призначені на посади послів в арабських країнах, зокрема в Об'єднаних Арабських Еміратах, Сирії та інших. Станом на квітень 2015 року в США було 116 жінок-послів (з 367 послів загалом), що складало 31,6%. Цей показник є найвищим за всю історію Державного департаменту США та вважається заслугою Президента Барака Обами [7]. Разом з тим скандинавські країни такі як Норвегія, Швеція та Фінляндія – є лідерами за представленістю жінок на дипломатичних посадах. Дослідження, які проводились у 2010 році Скандинавським гендерним інститутом показали, що Норвегія має найбільшу кількість жінок-послів в Європі, що складає близько 30%, в той час як вона становила 8,5% у 1995 році [8]. Як бачимо такі показники держав, стосовно даного питання, говорять нам про їх усвідомленість у тому, що жінки-дипломати можуть відігравати значну роль в дипломатичній сфері.

Також слід звернути увагу на переваги перебування жінок на дипломатичних посадах. На думку багатьох працівниць зовнішньополітичних відомств різних країн, разом із викликами, які стоять виключно перед жінками-дипломатами, існують й додаткові можливості та переваги для них, що базуються на гендерній складовій, а саме: 1) можливість погляду на ситуації з кута у 360 градусів, який проявляється у тому, що жінки-дипломати мають більше можливостей проводити зустрічі із жінками у країнах із традиційними цінностями; 2) жінки зазвичай не розглядаються як такі особи, що становлять небезпеку, і тому під час бесіди дипломатка може отримати більше інформації, ніж її колега дипломат; 3) дипло-

матки, особливо жінки, які очолюють дипломатичні установи, привертають до себе публічну увагу, а тому їхня діяльність значно більше висвітлюється у медіа країни перебування [9].

Зважаючи на розвиток і значні показники європейських та інших держав стосовно участі жінок в дипломатичній сфері, залучення їх до виконання дипломатичних функцій має деякі проблемні аспекти. Взагалі принцип гендерної рівності, який закріплений у Законі України «Про державну службу» вказує, що право на державну службу мають громадяни України незалежно від статі [10]. До речі, даний принцип в Законі України «Про дипломатичну службу» взагалі відсутній. Водночас, у статті 29 цього ж закону зазначено, що працівник дипломатичної служби користується всіма правами, визначеними в законі України «Про державну службу». Таким чином, принцип гендерної рівності у сфері дипломатичної служби прописаний опосередковано Законом про «Державну службу» [11]. На наш погляд, цілком доцільно закріпити принцип гендерної рівності і в спеціальному законі України про дипломатичну службу.

В сучасності наша держава має міжнародні зобов'язання щодо ведення гендерної збалансованої політики. Так Комітет ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок, який контролює виконання Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, наголосив, що жінки в Україні, як і раніше, недостатньо представлені на рівні дипломатичної служби в тому числі, через панування традиційних і патріархальних поглядів. Окрема 8 стаття Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок стосується питання залучення жінок до дипломатії: «Держави-сторони вживають усіх відповідних заходів, щоб забезпечити жінкам можливість на рівних умовах з чоловіками і без будь-якої дискримінації представляти свої уряди на міжнародному рівні і брати участь у роботі міжнародних організацій» [5].

Згідно зі статтею 18 Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, Україна періодично подає Генеральному секретарю ООН доповіді з цього питання. Останній документ охоплював інформацію станом на 2010–2013 роки, ньому зазначалось, що співвідношення чоловіків і жінок в Міністерстві закордонних справ становить приблизно 70% на 30% від загальної кількості співробітників. Також у 2015 році експерти Міжнародного центру перспективних досліджень (МЦПД) у своїй праці «Гендерні особливості дипломатичної служби в Україні та світі», підкреслили, що за 24 роки незалежності України, лише вісім жінок обіймали посади голів дипломатичних представництв нашої країни за кордоном, а саме: Ніна Ковальська, Сюзанна Станік,

Наталя Зарудна, Оксана Слюсаренко, Тетяна Іжевська, Тетяна Саснко, Наталя Галібаренко та Інна Огнівець. Такий список за останні п'ять років поповнився декількома прізвищами українських жінок-дипломатів: Мар'яна Беца — в Естонії, Мирослава Щербатюк — у Йорданії, Оксана Васильєва — у Марокко, Інна Огнівець — у Португалії, Наталя Задорожняк — у Північній Македонії, Любов Абравітова — у ПАР і Любов Непоп — в Угорщині, а нещодавно, 12 серпня 2020 року президентським указом №316/2020 Оксану Драмарецьку було призначено Надзвичайним і Повноважним Послом України в Мексиканських Сполучених Штатах [12]. Таким чином кількість збільшилась лише на 7 жінок за 5 років, що порівняно з іншими державами є достатньо низьким показником. До речі, за статистикою, що була наведена в дослідженні експертів МЦПД, відсоток жінок, призначених на найвищі дипломатичні посади за кордоном, був таким: при президенті Л.Кравчуку — 0%, Л.Кучмі — 1,9%, В.Ющенку — 3,7%, В.Януковичі — 1,8%, П.Порошенку — 6,1% (дані на 2015 рік) Згідно з інформацією МЗС, наданою ZN.UA, на початок серпня 2020-го в центральному апараті зовнішньополітичного відомства трудилися 138 жінок-дипломаток. У представництвах міністерства в регіонах на території України — ще четверо. У відпустці для догляду за дитиною нині перебувають 27 матерів-дипломаток. У процесі оформлення на роботу в МЗС після повернення з тривалого закордонного відрядження — 13 жінок-дипломаток. У закордонних дипломатичних представництвах України працюють 240 жінок-дипломаток [12].

Сподіваємося, що президентом В. Зеленським позитивна гендерна тенденція в українській дипломатії не тільки продовжиться, але й значно розшириться.

Важливим кроком для досягнення гендерної рівності та збільшення кількості жінок в дипломатичному житті є той факт, що у 2018 році Міністерство закордонних справ України приєдналось до міжнародного руху за гендерну рівність «HeForShe» та взяло на себе зобов'язання провести гендерний аудит ще у 2019 році. Мета такого кроку - підтвердження зобов'язань України у сфері забезпечення прав людини та відданість курсу на досягнення гендерної рівності.

Гендерний аудит за своєю природою є ефективним механізмом здійснення оцінки ситуації у сфері забезпечення рівності жінок і чоловіків у конкретних галузях, що сприятиме повній реалізації цих принципів у системі дипломатичної служби, призначенню жінок на високі і відповідальні посади, їх участі в

переговорних процесах. Тобто такий аудит має додати Україну до кола світових країн, лідери яких активно підтримують рівність між чоловіками і жінками. До речі, Міністерство закордонних справ стало першою державною структурою, яка у 2019 році провела гендерний аудит [13].

Як нещодавно зазначив міністр закордонних справ Дмитро Кулеба, то на сьогоднішній день першочерговим завданням МЗС є саме розширення реальних можливостей для жінок-дипломатів у всіх сферах дипломатичної служби. Він підкреслив, що подальші кроки в цій сфері включатимуть започаткування роботи при Міністерстві закордонних справ асоціації жінок-дипломаток; буде запроваджений інститут менторства; також здійснюватимуть включення гендерних підходів до процесу прийняття на роботу та просування по службі; сприятимуть обізнаності щодо питання гендерної рівності тощо [14].

На нашу думку на сьогоднішній день найефективнішим засобом заохочення жінок до активнішого кар'єрного просування на дипломатичних посадах є впровадження політики «працевлаштування родини», який, на жаль, є відсутнім в українській практиці. Одним із компонентів такої політики є укладання угод про працевлаштування членів родин дипломатів у країні проходження дипломатичної служби чоловіком або дружиною. Україна підписала лише декілька таких документів, зокрема, зі США, Аргентиною, Туреччиною, Польщею. Для порівняння, на-

приклад, у Сполучених Штатів укладено 157 угод про взаємне працевлаштування членів родин дипломатів [12]. Також одним із дієвих засобів залучення жінок до української дипломатії на високі посади є квоти. Наприклад, в МЗС Австрії встановлено квоту 60/40. Тобто, якщо частка жінок (або чоловіків) буде нижче за 40%, то під час конкурсів – якщо претенденти мають однакову кваліфікацію – перевагу віддаватимуть представникові або представниці менш представленої статі. Система квот діє також у північних європейських країнах. Завдяки цьому у Фінляндії були періоди, коли понад 70% кандидаток, які подавалися на роботу у дипломатичній службі, ставали переможцями кадрових конкурсів [3].

Висновки. Отже, залучення якомога більшої кількості жінок до дипломатичної служби України забезпечить ефективну реалізацію гендерної рівності й буде свідчити про реальні реформи в дипломатичній сфері. Стереотипи стосовно слабкості та вразливості жінок повинні піти в минуле, оскільки історія неодноразово показувала сильних жінок здатних змінити власну країну або навіть світові тенденції. Тому для нашої країни активне заохочення жінок до дипломатичної роботи лише продемонструє бажання демократичної держави до пошуку нового та інноваційного в даній сфері. Саме за умови активної участі жінок у всіх світових процесах, в тому числі і в дипломатичному житті, ми зможемо гарантувати рівність в суспільстві, мир та згуртованість різних країн світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Захарова О., Марценюк Т. Дипломати та дипломатки: гендерні аспекти дипломатичної служби в Україні та у світі. URL: <http://gender.at.ua/news/2015-11-19-1303>.
2. Хабибуллина С. С. Женщины в политике и дипломатии: психологический и исторический аспекты. URL: <http://globkazan.narod.ru/a9.htm>.
3. Тишко І. Гендер закордонних справ: що дає і де заважає жінкам новий закон про дипломатичну службу. URL: <https://50vidsotkiv.org.ua/gender-zakordonnih-sprav-shho-daye-i-de-zavazhae-zhinkam-novij-zakon-pro-diplomatichnu-sluzhbu>.
4. McCarthy H. The rise of the female diplomat. *Prospect*. URL: <http://www.prospectmagazine.co.uk/opinions/the-rise-of-the-female-diplomat>.
5. Глушко С. Гендерні особливості дипломатичної служби в Україні та у світі. URL: <http://icps.com.ua/vyrishennyarpytannya-hendernoyi-rivnosti-na-dyplomatychniy-sluzhbi--lezhyt-velykoyu-miroyu-v-ekonomichniy-ploschyni/>.
6. Вербець В. В., Субот О. А., Христюк Т. А. Соціологія. URL: <https://textbook.com.ua/sociologiya/1473453046/s-21>
7. Snapshot: Obama's Female Ambassadors, Highest Percentage Appointments at 31.6%. URL: <http://diplopundit.net/2015/04/17/snapshot-obamas-female-ambassadors-highest-percentage-appointments-at-31-6/>
8. Gender and Power in the Nordic Countries – with focus on politics and business. URL: https://www.nikk.no/wp-content/uploads/NIKKpub2011_broschyr_K%C3%B8n-og-magt_Gender-Power.pdf.
9. Female diplomats share secrets. URL: <https://www.politico.com/story/2014/09/diplomats-women-state-department-110506>.
10. Про державну службу: Закон України від 16.12.1993 р. № 3723-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3723-12>.

11. Про дипломатичну службу: Закон України від 07.06.2018 р. №2728-III. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2728-14>.
12. Силіна Т. Дипломатія за 29 років. Тренди в цифрах до Дня Незалежності. URL: <https://zn.ua/ukr/ukraina-1991-2020/oblichchja-i-holos-krajini.html>.
13. У Міністерстві закордонних справ розповіли, як готуються до гендерного аудиту. URL: <https://50vidsotkiv.org.ua/u-ministerstvi-zakordonnih-sprav-rozprovili-yak-gotyuyutsya-do-gendernogo-audit/>.
14. Панченко Д. Кулеба назвав першочерговим завданням МЗС розширення можливостей для жінок-дипломатів. URL: <https://www.unn.com.ua/uk/news/1880532-kuleba-nazvav-pershochergovim-zavdanniam-mzs-rozshirennya-mozhливостей-dlya-zhinok-diplomativ>.

REFERENCES

1. Zakharova O., Martseniuk T. Dyplomaty ta dyplomatky: henderni aspekty dyplomatychnoi sluzhby v Ukraini ta u sviti. URL: <http://gender.at.ua/news/2015-11-19-1303> [in Ukrainian].
2. Khabibullina, S. S. Zhenshchiny v politike i diplomatii: psikhologicheskii i istoricheskii aspekty. URL: <http://globkazan.narod.ru/a9.htm> [in Russian].
3. Tyshko I. Hender zakordonnykh sprav: shcho daie i de zavazhaie zhinkam novyi zakon pro dyplomatychnu sluzhbu. URL: <https://50vidsotkiv.org.ua/gender-zakordonnih-sprav-shho-daye-i-de-zavazhaye-zhinkam-novij-zakon-pro-diplomatichnu-sluzhbu> [in Ukrainian].
4. McCarthy H. The rise of the female diplomat. *Prospect*. URL: <http://www.prospectmagazine.co.uk/opinions/the-rise-of-the-female-diplomat> [in English].
5. Hlushko S. Henderni osoblyvosti dyplomatychnoi sluzhby v Ukraini ta u sviti. URL: <http://icps.com.ua/vyrishennya-pytannya-hendernoyi-rivnosti-na-dyplomatychniy-sluzhbi--lezhyt-velykoyu-miroyu-v-ekonomichniy-ploschyni/> [in Ukrainian].
6. Verbets, V. V., Subot, O. A., Khrystiuk, T. A. Sotsiologhiia. URL: <https://textbook.com.ua/sociologiya/1473453046/s-21> [in Ukrainian].
7. Snapshot: Obama's Female Ambassadors, Highest Percentage Appointments at 31.6%. URL: <http://diplopundit.net/2015/04/17/snapshot-obamas-female-ambassadors-highest-percentage-appointments-at-31-6/> [in English].
8. Gender and Power in the Nordic Countries – with focus on politics and business. URL: https://www.nikk.no/wp-content/uploads/NIKKpub2011_broschyr_K%C3%B8n-og-magt_Gender-Power.pdf [in English].
9. Female diplomats share secrets. URL: <https://www.politico.com/story/2014/09/diplomats-women-state-department-110506> [in English].
10. Pro derzhavnu sluzhbu: Zakon Ukrainy vid 16.12.1993 r. №3723-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3723-12> [in Ukrainian].
11. Pro dyplomatychnu sluzhbu: Zakon Ukrainy vid 07.06.2018 r. №2728-III. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2728-14> [in Ukrainian].
12. Sylina T. Dyplomatia za 29 rokiv. Trendy v tsyfrakh do Dnia Nezalezhnosti. URL: <https://zn.ua/ukr/ukraina-1991-2020/oblichchja-i-holos-krajini.html> [in Ukrainian].
13. U Ministerstvi zakordonnykh sprav rozpovily, yak hotuiutsia do hendernoho audytu. URL: <https://50vidsotkiv.org.ua/u-ministerstvi-zakordonnih-sprav-rozprovili-yak-gotyuyutsya-do-gendernogo-audit/> [in Ukrainian].
14. Panchenko D. Kuleba nazvav pershocherhovym zavdanniam MZS rozshyrennia mozhlyvostei dlia zhinok-dyplomativ. URL: <https://www.unn.com.ua/uk/news/1880532-kuleba-nazvav-pershocherhovym-zavdanniam-mzs-rozshirennya-mozhливостей-dlya-zhinok-diplomativ> [in Ukrainian].

ОКЛАДНА МАРИНА

кандидат исторических наук, доцент кафедры права Европейского Союза
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

МЕНЬКОВА ЛИЛИЯ

студентка международно-правового факультета
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

ЖЕНЩИНА НА ДИПЛОМАТИЧЕСКОЙ СЛУЖБЕ: ИСТОРИЯ, ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ

В данной статье авторами рассмотрено историческое развитие установления и реализации принципа гендерного равенства в разных странах, а именно относительно непосредственного участия женщин в дипломатической сфере; рассмотрены точки зрения ученых, которые высказывают позитивное влияние участия женщин на дипломатической службе, а также аргументы тех, кто не соглашается с такой позицией; исследовано современное состояние количественного показателя женщин на должностях в дипломатических представительствах Украины, в том числе и на высоких должностях; проанализированы современные направления нашего государства относительно эффективного решения гендерной проблемы и полной реализации этого принципа; определены препятствия, которые влияют на соблюдение сбалансированной гендерной политики в Украине и предложены некоторые пути их решения.

Ключевые слова: гендерное равенство, женщина-дипломат, дипломатическая служба, гендерный аудит.

OKLADNAYA MARINA

PhD in History, Associate Professor at the Department of Law of the European Union
of Yaroslav Mudryi National Law University,

MENKOVA LILIYA

student of the International Law faculty of Yaroslav Mudryi National Law University

WOMAN IN THE DIPLOMATIC SERVICE: HISTORY, PROBLEMS AND PROSPECTS

Problem setting. Today, one of the priorities of the European policy direction is the effective implementation of such a principle as gender equality. Ensuring and ensuring the equal participation of women and men in socially important decisions, equal opportunities for them to combine professional and family responsibilities, preventing gender-based violence, and ensuring that women have a real opportunity to participate in diplomacy, including embracing high-level positions are one of the most important goals that modern democracies must fully achieve.

Analysis of resent researches and publications. The topic of gender equality in their works was considered by such scholars as: O. Zakharova, T. Martsenyuk, V. Kobylatska, E. Makarenko, G. Rudenko, T. Zonova, S. Khabibullina and others, but the current state of women's participation in the diplomatic life of Ukraine scientists have considered superficially.

Target of research. The purpose of this article is to consider the historical development of the principle of gender equality of women in relation to their participation in the diplomatic life of states, as well as to determine the current state and problems of compliance with this principle in Ukraine and identify ways to solve them.

Article's main body. Ukraine has ratified the main international instruments on equal rights and opportunities for men and women, namely the UN Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women, and acceded to the UN Millennium Declaration and committed itself to achieving the Millennium Development Goals. Defining for itself the provision and implementation of gender equality as one of the priorities of public policy. At the national level, gender equality is guaranteed by the Constitution of Ukraine, the Labor Code of Ukraine, the Law of Ukraine "On Ensuring Equal Rights and Opportunities for Women and Men", the State Program for Ensuring Equal Rights and Opportunities for Women and Men until 2016 and other legislation. The prohibition of discrimination on the grounds of sex was also included in the new law on civil service. However, the statistics and realities of our state say otherwise, as the number of women diplomats in high positions differs significantly from the number of men who hold them. The main reasons for this situation are traditional gender stereotypes, cultural customs, insufficient attention of foreign policy institutions to ensure gender equality and more. Of course, our state needs a modern revision and an effective legislative and practical solution to this issue.

In this article, the authors review the historical development of the establishment and implementation of the principle of gender equality in different countries, namely the direct participation of women and their high positions in the performance of diplomatic functions in the diplomatic service; the opinions of scholars who express the positive impact of women's participation in the diplomatic sphere, as well as the arguments of those who do not agree with this position; the current state of the quantitative indicator of women in positions in diplomatic missions of Ukraine, including in high positions, is studied; the modern directions of our state concerning the effective decision of a gender problem and full

realization of this principle are analyzed; Obstacles that affect the implementation of a balanced gender policy in Ukraine are identified and some ways to solve them are suggested.

Conclusions and prospects for the development. The authors came to the conclusion that the involvement of as many women as possible in the diplomatic service of Ukraine will ensure the effective implementation of gender equality and will indicate real reforms in the diplomatic sphere. Stereotypes about women's weakness and vulnerability must be a thing of the past, as history has repeatedly shown strong women capable of changing their own country or even world trends. Therefore, for our country, the active encouragement of women to diplomatic work will only demonstrate the desire of a democratic state to seek new and innovative in this area. It is with the active participation of women in all world processes, including in diplomatic life, that we will be able to guarantee equality in society, peace and cohesion in different countries of the world.

Keywords: gender equality, female diplomat, diplomatic service, gender audit.

Окладна М. Г., Менькова Л. С. Жінка на дипломатичній службі: історія, проблеми та перспективи. *Право та інноваційне суспільство*: електрон. наук. вид. 2020. № 2 (15). URL: http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Okladna_Menkova15.pdf